

Mindesten for Johannes V. Jensen

På Borger- og Håndværkerforeningens generalforsamling den 24. april 1951 foreslog kæmner C.L. Lorentzen, at der blev taget initiativ til at rejse en mindesten for Johannes V. Jensen. Bestyrelsen tilkendegav, at den ville arbejde videre med forslaget.

Den 5. juli 1951 blev der afholdt et møde i Odd Fellow logens bygning i Aalborg med deltagelse af sognerådsformand Jens Jensen, entreprenør Th. Eriksen, købmand Langkjær, boghandler Rabøl Jørgensen, sparekassedirektør N. P. Nielsen, kæmner Lorentzen, alle Farsø og overretssagfører G. Rendbeck, Aalborg.

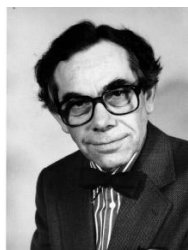
Jens Jensen

Th. Eriksen

Niels Langkjær

Rabøl Jørgensen

N.P. Nielsen

C.L. Lorentzen

På mødet enedes man om at søge dannet en landskomite. Man ville derfor rette henvendelse til relevante institutioner og enkeltpersoner. Man var også enige om at søge mindestenen placeret i Sø anlægget i Farsø.

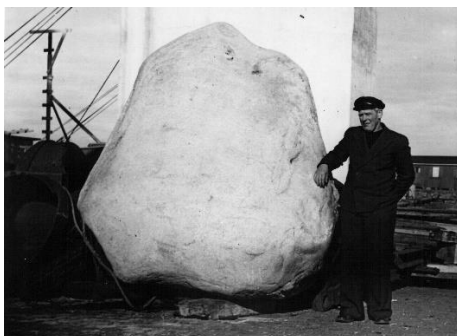
Komiteen fik følgende sammensætning. Sognerådsformand Jens Jensen (formand), direktør Ingeborg Andersen, København kammerherre I. A. Berner, Holstenhus, professor Niels Bohr, København, redaktør Bollerup Madsen, Aalborg, professor

Hans Brix, København, Alfred Bøgh MF, Nysom, Bertel Dahlgaard, MF, Gentofte, N. Elgaard, fhv. MF, entreprenør Th. Eriksen, Farsø, politimester Sv. Fog-Pedersen, Nibe, forfatter Piet Hein, København, kunstmaler Axel P. Jensen, København, boghandler Rabøl Jørgensen, Farsø, redaktør P. Anker Jørgensen, Løgstør, professor Kaare Klint, København, købmand N. Langkjær, Farsø, kunstmaler Johannes Larsen, Kerteminde, redaktør Thyge Larsen, Aalborg, stiftamtmand A. Lorck Madsen, Aalborg, chefredaktør Sv. Aa Larsen, København, sparekassedirektør N. P. Nielsen, Farsø, departementschef Palludan-Müller, København, gårdejer Hans Pindstrup, Gravlev, forfatter Hans Poulsen, overretssagfører G. Rendbeck, Aalborg, direktør Otto Schlegel, dr. Phil. Gudmund Schytte, Direktør Knud Strøbyberg, Aalborg, chefredaktør J. Søltøft-Jensen, København, chefredaktør Peder Tabor, København, bankdirektør Th. Thomsen, Aars og forfatter Cai M. Woel.

Mindesmærket blev beskrevet som en stor sten, der var ført hertil fra det nordlige Skandinavien med mærker af skurestribe. Udgangspunktet skulle være "Bræen". Stenen skulle bære billeder af dyrene, der drager sydpå, jaget af bræen, og menneskene som rejser sig mod kulden og drager nordpå. Temaet blev udarbejdet af billedhuggeren, professor Mogens Bøggild. Mindesmærket placeres syd for Farsø ved Ravnehøje på en grund på 4 td. land. Grunden var skænket af Farsø Sparekasse. I juni 1958 blev arealet mellem grunden og landevejen fredet, således at det ikke måtte bebygges eller beplantes og derved hæmme udsigten til mindestenen.

Indsamlingen af penge til finansieringen af monumentet startede den 17. marts 1954. Indsamlingen blev en betinget succes, da den kolliderede med en samtidig landsindsamling til et humanitært formål. Den indbragte kun ca. 16.000 kr. En henvendelse til Carlsberg Fonden endte negativt, da fonden ville være medbestemmende om, hvilken kunstner der skulle udføre opgaven. Redningsmanden blev grosserer P. M. Daell, København som skænkede 25.000 kr. Hertil kom 17.500 kr. fra tipsfonden. Endvidere tilskud fra amt og kommune, således de nødvendige 50.000 kr. kom godt og vel i hus. Slutprisen blev dog omkring 60.000 kr.

Sognerådsformand Jens Jensen havde oprindeligt fundet en sten på egnen, men den viste sig at være for porøs til at hugge i, så den måtte opgives.

I maj 1954 købte komiteen så en 2,30 m høj sten på 10 tons, der var fisket op ved Hirsholmene. Th. Eriksens chauffør Marinus Skov hentede stenen i Frederikshavn og transporterede den til Farsø på en 7 tons Bedford. Transporten lykkedes, selvom lastbilen var kraftigt overlæsset. Aflæsningen af stenen var også problematisk, da man ikke havde kraner, der kunne klare den vægt. Lastbilen blev derfor kørt derhen hvor stenen skulle stå. Der blev sat et treben over ladet på lastbilen. Stenen blev fastgjort til trebenet med en wire. Lastbilen kørte væk, og stenen blev sænket på pladsen.

Mogens Bøggild lavede en gipsmodel af stenens overflade og modellerede motivet på den, således at det var lagt nøjagtig fast, inden han gik i gang med at udhugge det på stenen. Medhensyn til motivet har han forklaret, at årsagen til, at dyrene er relative små, er at stenen herved kommer til at virke større, nærmest som et fjeld.

Th. Eriksen fremstillede et skur, som blev placeret ved siden af stenen. Mogens Bøggild brugte skuret som beboelse, når han arbejdede på stenen. Da arbejdet var færdigt, flyttede Eriksen skuret til en grund i Trend, hvor han brugte det som sommerhus. Skuret blev i folkemunde omtalt som "Paladset".

Th. Eriksen fik i øvrigt gipsmodellen, som han hængte op i sin havestue på beboelsen i Mortens Gade. Da ejendommen skulle sælges kontaktede Rabøl Jørgensen Farsø kommunes kommunaldirektør om kommunen var interesseret i modellen. Den blev herefter opsat på en væg på Rådhuset, for senere at blive flyttet til det nye Johannes V. Jensen Museum, hvor den nu er ophængt.

Arbejdet med stenen tog ca. 3 år, idet Mogens Bøggild kun arbejdede i sommermånederne, da der var tale om udendørsarbejde. En del af det grovere arbejde blev udført af et par medhjælpere.

I 1959 opstod tanken om, at der skulle være tekst på stenen. Komiteen indhentede forslag fra forskellige eksperter, men man enedes om en tekst foreslået af stiftamtmand Lorck Madsen fra: "Hvor smiler fager den danske kyst":

Alvorlig taler ved Alfarvej

Med Grønsvær tækket de gamles Grave

Henfarne slægter - forglem dem ej

I Arv de gav dig en ædel Gave

Henfarne Slægter

I Landets Marv

Sig ej fornægter

Bevar din Arv.

Afsløringen af mindestenen fandt sted den 24. oktober 1964 i et typisk Himmerlandsk efterårsvejr med regn, blæst og kulde. Højtideligheden blev derfor henlagt til Farsø skole, således at kun den faktiske afsløring af stenen fandt sted på pladsen på Ravnehøje.

I festlighederne deltog Johannes V. Jensens enke Else Jensen og deres 3 sønner: Jens, Villum og Emmerik med familier, bl.a. et oldebarn på nogle få måneder. Herudover deltog Socialminister Julius Bomholt, grosserer P. M. Daell. Stiftamtmand Lorck Madsen, Professor O. Friis, forfatterne Hans Poulsen og Piet Hein, malerne Aksel P. Jensen og Albert Naur, samt en række lokale notabiliteter.

På grund af vejret holdt Socialminister Julius Bomholdt afsløringstalen på skolen. Bomholdt så stenen som skellet og brydningen mellem Johannes V. Jensens to verdener: barndommen (almuetiden) og den nye tid (industritiden) og hvor Johannes V. Jensen valgte den nye tid. Herefter læste forfatteren Hans Poulsen en epiløg.

Efter et 10 mands hornorkester fra Aalborg havde musiceret, og "Hvor smiler fager den danske kyst" blev afsunget, overrakte Stiftamtmanden skøde på arealet og mindestenen til sognerådsformand Jens Jensen. Sognerådsformanden lovede, at sognerådet ville værne om stenen og udtrykte samtidig håb om, at der ville ske en beplantning, så der med tiden kunne opstå en park om mindesmærket.

Herefter tog deltagerne ud til mindestenen, hvor Julius Bomholdt foretog den fysiske afsløring. Ved snakken efter afsløringen gav Mogens Bøggild udtryk for, at han godt kunne bruge et års arbejde mere på stenen, hvilket fik Julius Bomholdt til at udbrude: "Lad for guds skyld være med at arbejde mere på stenen, den er som den skal være på dette sted. Helt i Johannes V. Jensens ånd".

Dagen sluttede med en festaften på Farsø hotel for en række indbudte gæster. Der blev holdt en række taler bl.a. af Julius Bomholdt, P.M. Daell og Piet Hein. Johannes

V. Jensens søn Jens Jensen gav udtryk for, at han syntes, at stenen var det smukkeste mindesmærke, der var rejst i de senere år.

Afsløringen af mindestenen blev omtalt i en række af landets aviser. Danmarks Radio sendte et kvarter lang reportage den 24. oktober kl. 22.15 på program I.

Henning Olsen

Kilder

Farsø Borger- og Håndværkerforenings forhandlingsprotokol

Aalborg Stiftstidende

Løgstør Avis